

ОБЛІК, ФУНКЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ СПРАВЛЯННЯ АКЦИЗНОГО ЗБОРУ В УКРАЇНІ

Новак Н. П.,
Коцупатрий М. М.,
Кучеренко М. А.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти обліку, визначення функцій та справляння акцизу в системі оподаткування соціально-економічної та господарської діяльності.

Метою роботи є виявлення особливостей справляння та обліку акцизного збору в Україні, а також його функцій у наповненні місцевих та державного бюджету, розробка напрямів удосконалення.

Методологічною основою статті стали як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання. У процесі написання статті були використані методи: монографічний, системно-структурного аналізу і синтезу, статистично-економічні, бухгалтерського обліку.

Результати роботи. У роботі виявлено, що акцизний збір займає особливе місце у системі оподаткування, здійснюючи фіскальну та регулюючу функції. При цьому він не має постійних ставок нарахувань. Він змінюється у відповідності до продукції або товарних груп, на які нараховується. Також відзначено його провідну роль у наповненні місцевих і державного бюджету країни.

Галузь застосування результатів. Висновки статті можуть бути використані у навчально-науковому процесі закладів вищої освіти, роботі сільських територіальних громад, органів місцевого самоуправління, фіскальних служб

Висновки. Проведений аналіз процесу становлення акцизного оподаткування в Україні та застосування цього податку дозволяють зробити висновок, що питання вдосконалення системи адміністрування акцизів залишається досить актуальним. Основоположним принципом розробки нової, оптимальної концепції оподаткування повинне бути встановлення таких правил визначення та сплати акцизів, які б максимально обмежили можливість ухилення від оподаткування як законними, так і незаконними методами.

Ключові слова: акцизний збір, облік, особливості, податкова база, місцеві й державний бюджет, наповнення, управління.

УЧЕТ, ФУНКЦИИ И ОСОБЕННОСТИ ВЗИМАНИЯ АКЦИЗНОГО СБОРА В УКРАИНЕ

Новак Н. П.,
Коцупатрий М. Н.,
Кучеренко Н. А.

Предметом исследования являются теоретические, методологические и практические аспекты учета, определение функций и взимания акциза в системе налогообложения социально-экономической и хозяйственной деятельности.

Целью работы является выявление особенностей взимания и учета акцизного сбора в Украине, а также его функций в наполнении местных и государственного бюджета, разработка направлений совершенствования.

Методологической основой статьи стали как общенаучные, так и специальные методы научного познания. В процессе написания статьи были использованы методы: монографический, системно-структурного анализа и синтеза, статистически-экономические, бухгалтерского учета.

Результаты работы. В работе выявлено, что акцизный сбор занимает особое место в системе налогообложения, осуществляя фискальную и регулирующую функции. При этом он не имеет постоянных ставок начислений. Он меняется в соответствии с видом продукции или товарных групп, на которые начисляется. Также отмечено его ведущую роль в наполнении местных и государственного бюджета страны.

Область применения результатов. Выводы статьи могут быть использованы в учебно-научном процессе высших учебных заведений, работе сельских территориальных общин, органов местного самоуправления, фискальных служб

Выводы. Проведенный анализ процесса становления акцизного налогообложения в Украине и применения этого налога позволяют сделать вывод, что вопросы совершенствования системы администрирования акцизов остается весьма актуальным. Основоположающим принципом разработки новой, оптимальной концепции налогообложения должно быть установление таких правил определения и уплаты акцизов, которые бы максимально ограничили возможность уклонения от налогообложения как законными, так и незаконными методами.

Ключевые слова: акцизный сбор, учет, особенности, налоговая база, местные и государственный бюджет, наполнение, управление.

ACCOUNTING, FUNCTIONS AND FEATURES OF EXCISE COLLECTION IN UKRAINE

Novak Natalia
Kotsupatryi Mikhail
Kucherenko Mykola

The subject of research is theoretical, methodological and practical aspects of accounting, defining the functions and collection of excise duty in the system of taxation of socio-economic and economic activities.

The purpose of the work is to identify the features of collection and accounting of excise duty in Ukraine, as well as its functions in filling the local and state budgets, development of areas for improvement.

The methodological basis of the article were both general and special methods of scientific knowledge. In the process of writing the article methods were used: monographic, system-structural analysis and synthesis, statistical and economic, accounting.

Results of work. The paper reveals that the excise duty occupies a special place in the taxation system, performing fiscal and regulatory functions. However, it does not have fixed accrual rates. It varies according to the products or product groups to which it is charged. It also noted its leading role in filling the local and state budgets of the country.

Field of application of results. The conclusions of the article can be used in the educational and scientific process of higher education institutions, the work of rural communities, local governments, fiscal services.

Conclusions. The analysis of the process of formation of excise taxation in Ukraine and the application of this tax allows us to conclude that the issue of improving the system of excise administration remains relevant. The fundamental principle of developing a new, optimal concept of taxation should be the establishment of such rules for determining and paying excise duties, which would limit the possibility of tax evasion by both legal and illegal methods.

Key words: excise duty, accounting, features, tax base, local and state budget, content, management.

JEL Classification: E62, H30, 61

Постановка проблеми. Одним з важливих видів непрямих податків є акциз або акцизний збір. У структурі бюджетних надходжень у розвинених країнах світу та в Україні він посідає друге місце після податку на додану вартість. Акцизи включаються в ціну товарів та оплачуються покупцем. Вони створені для високорентабельних видів продукції й товарних груп. Проте якщо нарахування та облік податків, у т.ч. акцизів, є предметом детальних досліджень науковців і практиків, то визначення їх соціально-економічних, фінансових та організаційних функцій вимагають подальших розробок. Теж саме стосується принципів нарахування та їх дотримання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання нарахування та обліку податків є предметом досліджень провідних вітчизняних науковців. Зокрема, різні аспекти вказаної проблематики досліджували Ф. Бутинець, М. Дубініна, М. Ігнатенко, І. Ксьонжик, Л. Мармоль, Т. Маренич, М. Огійчук, К. Пилипенко, В. Плаксієнко, інші автори. Особливо велика кількість наукових досліджень стосується оподаткування та обліку діяльності сільськогосподарських підприємств. Проте питання акцизного збору, його особливостей та функцій вимагають подальших розробок.

Мета статті – визначення особливостей справляння та обліку акцизного збору в Україні, встановлення його особливої ролі у наповненні місцевих і державного бюджетів, а також розробка пропозицій щодо удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Акциз або акцизний збір займає особливе місце в системі оподаткування діяльності фізичних і юридичних осіб. Насамперед, він поєднує в собі не тільки фіскальну й регулюючу, але й соціально-економічну функцію. Остання корегує попит і пропозицію, збільшуючи ціну товару за рахунок акцизу або зменшуючи шляхом виключення з переліку оподатковуваних товарів. Від їх ефективного поєднання залежить рівень надходжень до державного бюджету. Наразі, відповідно до чинного законодавства, підакцизними товарами є: тютюнові вироби; спирт етиловий; алкогольні напої; пиво солодове; деякі транспортні засоби; нафтопродукти; ювелірні вироби.

В новітній історії України акцизний збір запроваджено з грудня 1991 р., коли було прийнято Закон України «Про акцизний збір», який введено у дію з 1992 р. Разом з податком на додану вартість вони замінили податок з обороту на окремі види товарів. Характерною особливістю теперішнього акцизного оподаткування в країні є те, що не існує єдиного законодавчого документа, в якому б було відображено всі норми, пов'язані з питаннями справляння акцизного збору.

Нарахування та сплату акцизного збору, що справляється з виготовлених українськими виробниками та ввезених на митну територію країни алкогольних напоїв і тютюнових виробів, визначає Закон України «Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби». В 1992 р. до переліку традиційних підакцизних товарів, – алкогольних та тютюнових виробів, – було включено так звані предмети розкоші: килими і кришталь, ікру і рибні делікатеси, шоколад і автомобільні шини, вироби з хутра, одяг з натуральної шкіри. В цілому ж, еволюцію акцизного оподаткування в Україні за останні 10 років можна розбити на 3 основні етапи:

Перший етап означає період з 1996 по 1999 рр., коли акцизним збором обкладався широкий перелік товарів, який включав у себе коло високорентабельних і монопольних товарів, уже знайомих раніше по високих ставках податку з обороту. Другий етап ознаменований з 2000 р. По 2003 р., коли з переліку підакцизних виключено 14 умовних товарних груп. Система акцизів набула рис, притаманних оптимальній організації оподаткування – фактично її склад обмежився такими товарами: алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти, автомобілі та ювелірні вироби. Третій етап розпочався у 2003 р., коли із складу підакцизної продукції виключено ювелірні вироби – останню позицію з товарів, на які встановлено адвалерні ставки акцизного збору.

Загалом, акциз розуміється як непрямий податок, що включається в ціну товару та оплачується покупцем. Суми акцизу обліковують і вносять у бюджет організації, які знаходяться на території України. Також це можуть бути філії, відділення й інші відособлені підрозділи підприємств, що реалізують зроблені ними підакцизні товари, або ввезені на територію України підакцизні товари. Законодавчо поняття акцизного податку закріплюється

Податковим кодексом України, де він визначається як непрямий податок на споживання окремих видів товарів, визначених цим Кодексом як підакцизні, що включається до ціни таких товарів. Перелік товарів, на які встановлюється акцизний податок, його ставки затверджуються Верховною Радою України.

Акцизний податок є специфічним акцизом, тобто сплачується по декількох групах ставок на певні товари. Мова йде про спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої; тютюн, тютюнові вироби та промислові замінники тютюну; нафтопродукти, скраплений газ; легкові автомобілі, кузови до них, причеми та напівпричеми, мотоцикли. Згідно законодавства, платниками податку визначені:

1. Особи, які виробляють підакцизні товари (продукцію), у т.ч. з давальницької сировини.

2. Суб'єкти господарювання, які ввозять підакцизні товари.

3. Особи, які реалізують конфісковані підакцизні товари.

4. Замовники, за дорученням яких виробляються підакцизні товари з давальницької сировини, сплачують податок виробнику.

Також це особи, які реалізують конфісковані підакцизні товари й такі, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання; підакцизні товари, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари підлягають реалізації; особи, які реалізують або передають у володіння, користування чи розпорядження підакцизні товари, що були ввезені в Україну із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законом відповідно до пункту 213.3 статті 213 Податкового Кодексу; особи, на яких покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, у разі порушення таких вимог; особи, на які покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції), у разі порушення таких умов.

Не є платниками особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операції з деривативами фізичні або юридичні особи – резиденти або нерезиденти (в тому числі їх відокремлені підрозділи), які проводять операції з відчуження акцій, ощадних (депозитних) сертифікатів, акцій приватних акціонерних товариств, корпоративних прав в іншій, ніж цінні папери, формі; цінних паперів, корпоративних прав в іншій, ніж цінні папери, формі, емітованих нерезидентами. Об'єктом оподаткування акцизним податком є реалізація підакцизних товарів (продукції). При цьому в країні використовуються два види акцизів, – універсальні і специфічні.

Універсальні акцизи розуміються як такі, які мають широку базу оподаткування. Поширення універсальних акцизів зумовлене рядом чинників. Широка база оподаткування забезпечує стійкі надходження до бюджету, які не залежать від змін в уподобаннях споживачів та асортименті реалізованих товарів. Універсальні ставки полегшують контроль податкових органів за правильністю сплати податку. Універсальні акцизи доволі нейтральні до процесів ціноутворення, оскільки податковий тягар рівномірно розподіляється між усіма групами товарів. Проте такі недоліки непрямих податків, як значний вплив на інфляційні процеси і регресивність в соціальному аспекті виражені в універсальних акцизах яскравіше, ніж в інших непрямих податках. У податковій практиці існують три форми універсальних акцизів:

Специфічні акцизи. Ці акцизи виникли набагато раніше, ніж універсальні. Характерними їх рисами є обмежений перелік товарів, по яких вони стягуються, а також диференційовані ставки по окремих групах товарів. Акцизний збір в Україні було запроваджено у 1992 р. і разом з ПДВ він замінив податки з обороту і з продажу. Порядок обчислення і сплати акцизного збору регламентується Податковим кодексом України.

Перелік товарів, на які встановлюється акцизний збір (підакцизних товарів), і ставки акцизного збору затверджуються законодавчо і є єдиними на всій території України для вітчизняних та імпортованих товарів. У перелік підакцизних товарів включено спирт і алкогольні напої, тютюнові вироби, транспортні засоби і шини до них, бензин, рушніці спортивні, ювелірні вироби, магнітофони й апаратуру звукозапису, відеоапаратуру, відео- та аудіокасети, компакт-диски, телевізори кольорові, набори кухонні або столові, офісні меблі, одяг з натуральної шкіри та хутра, шоколад, каву, рибні делікатеси, частини тушок домашньої птиці.

З 01 січня 2000 р. значно скорочено перелік підакцизних товарів, змінено ставки податку та запроваджено новий механізм обчислення акцизного збору для імпортованих товарів за застосування ставки акцизного збору у відсотках. Однак недоліком цього податку є складності та широке поле для зловживань в адмініструванні. Обчислення і стягнення податку на додану вартість потребує відповідного визначення об'єкта оподаткування – доданої вартості. Можливі два способи її обчислення: це заробітна плата + прибуток; це виручка від реалізації – матеріальні витрати.

Акцизний збір може розраховуватись за ставкою у процентах до обороту з продажу: товарів, що вироблені на митній території України, – виходячи з їх вартості, за встановленими виробником максимальними роздрібними цінами на товари, які він виробляє, без податку на додану вартість та акцизного збору; товарів, що імпортуються на митну територію України, – виходячи з їх вартості, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари, які він імпортує, без ПДВ та акцизного збору (але не менше митної вартості таких товарів з урахуванням сум ввізного мита без ПДВ та акцизного збору).

Ставки акцизного збору затверджує Верховна Рада України. Ставки акцизного збору єдині на всій території України та забезпечують надходження коштів до державного (з товарів, ввезених на територію України) та місцевих бюджетів (частково з товарів, вироблених на даній території, за місцем їх виробництва) у співвідношеннях, встановлених Верховною Радою України.

Датою виникнення податкових зобов'язань з продажу підакцизних товарів (продукції) вважається дата, що припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше: 1) дата

зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника акцизного збору як оплата товарів(продукції), які продаються, а у разі продажу товарів (продукції) за готівку – дата їх оприбуткування в касі платника акцизного збору, за відсутності такої – дата інкасації готівкових коштів у банківській установі, що обслуговує платника акцизного збору;

2) дата відвантаження (передачі) товарів (продукції). Суб'єкти підприємницької діяльності, які імпортують підакцизні товари (продукцію), в обов'язковому порядку при перетинанні кордону їх декларують та надають органам митного контролю декларацію в двох екземплярах, один із яких ці органи відсилають до податкових інспекцій за місцем перебування суб'єктів підприємницької діяльності для справляння акцизного збору.

У статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України «Про акцизний збір» від 26 грудня 1992 р. визначено два типи ставок акцизного збору: у відсотках до обороту з продажу та в твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції). Додаток є необхідним елементом нормативних актів, який регулює механізм акцизного збору і містить перелік товарів (продукції), що закріплені як підакцизні. Цей перелік тісно пов'язаний з кількома статтями, що закріплюють рівень ставок цього збору. Як уже зазначалося, особливістю закріплення акцизного збору є відсутність базової ставки і використання системи конкретних ставок для окремих товарів.

Рівень ставок становить від 10,0 до 300,0%. Такий розрив відбувся у зв'язку з появою в якості об'єкта оподаткування митної вартості імпортованих товарів. Використання ставок такого рівня пояснюється тим, що відбувається розрахунок щодо імпортованих товарів у відсотках до митної вартості з урахуванням мита. Обов'язковим елементом системи нормативних актів, що регулюють справляння акцизного збору, є кілька додатків. У сучасних умовах це перелік підакцизних товарів та ставок, що їм відповідають.

Майже для всіх алкогольних напоїв підвищуються ставки акцизного податку. Лише для вина виноградного натурального ставка залишається незмінна, а для слабоалкогольних напоїв – і взагалі зменшується. Зміни, внесені Законом за реєстраційним номером проекту 5132, набирають чинності з 01 січня 2019 р. Водночас, ставки на алкогольні напої, які підлягають маркуванню – з першого числа третього місяця 30.07.2019 діють нові ставки акцизного податку на алкогольні напої, що не маркуються марками акцизного податку (до 8,5% об'ємних одиниць), тютюн і тютюнові вироби та пальне. Також діють нові ставки акцизного податку на алкогольні напої, що підлягають маркуванню марками акцизного податку (пункт 1 розділу II Закону №1791).

Акцизний податок на пальне в Україні є значно нижчим, ніж в країнах ЄС, однак його роль у наповненні бюджету відповідає середньоєвропейському показнику. Частка податків (акцизу та ПДВ) у структурі ціни бензину в Україні становить 35,0%, тоді як у середньому в країнах ЄС – 60,0%. Держава встановлює фіксовану суми акцизного податку з одиниці нафтопродуктів. Для бензину ставка акцизу становить 213,5 євро за 1000 л імпортованого чи виробленого в межах держави бензину (для дизпалива – 139,5 євро за 1000 л). Ставки акцизу з пального в Україні значно нижчі, ніж у країнах ЄС – це стосується як бензину, так і дизпалива.

Однак значення акцизу у структурі податкових надходжень співставне з середньоєвропейським показниками. Вага надходжень від оподаткування пального акцизом в загальних податкових надходженнях зведеного бюджету України була дещо вищою, ніж у середньому в країнах ЄС, - 5,7% відносно 5,1%, а от по відношенню до ВВП – нижчою, - 1,3% порівняно з 1,8%. Але надходження акцизного податку з пального в Україні зросли на 43,0% і сягнули 1,8% ВВП країни. Тобто, вони досягли середньоєвропейського рівня.

Наразі, у 2020 р. продовжиться практика зарахування до місцевих бюджетів 13,44% надходжень від акцизного податку на пальне. Загальний прогнозований обсяг коштів, які отримають громади, складе 7,7 млрд грн. Нагадаємо, кілька років тому акциз з пального почали зараховувати у бюджети громад. Місцевий акциз з пального – це не тільки інструмент боротьби з тінізацією у сфері обігу пального (яка до його запровадження складала 30,0%), а й джерело доходів громад для реалізації соціальних проектів – будівництва нових шкіл та дитячих садочків, ремонту доріг, мостів, облаштування вулиць тощо. Цей ресурс дуже важливий для місцевого самоврядування, оскільки окремим громадам саме акциз з пального приносить до 50,0% доходів у місцеві бюджети.

Висновки. Проведений аналіз процесу становлення акцизного оподаткування в Україні та застосування цього податку дозволяють зробити висновок, що питання вдосконалення системи адміністрування акцизів залишається досить актуальним. Основою положенням принципом розробки нової, оптимальної концепції оподаткування повинне бути встановлення таких правил визначення та сплати акцизів, які б максимально обмежили можливість ухилення від оподаткування як законними, так і незаконними методами.

Отже, акцизний збір – це непрямий податок, основою якого виступає диференційований підхід до оподаткування різних товарів та товарних груп. Тому його відносять до категорії специфічних податків. Акцизний збір дозволяє через цінові механізми непрямим чином впливати на обсяги виробництва та реалізації окремих підакцизних товарів як на митній території України, так і в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Мармоль Л. О., Танклевська Н. С. Особливості оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Вісник економічної науки України. 2004. №2 (6). С. 26-28.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: minfin.com.ua.
6. Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» від 14.11.2019 року № 294. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>
7. Ігнатенко М. М., Сарапіна О. А. Вплив автоматизації обліку та фінансової звітності на безпеку підприємств. *Економічний вісник університету*. 2018. Вип. 38. С. 47-53.
8. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: www.sta.gov.ua.
9. Митний кодекс України від 13.03.2012 р., № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
10. Закон України «Про систему оподаткування» від 25.06.1991 р. зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-12#Text>
11. Романюк І. А. Нові чинники та концепції здійснення інтенсифікації сільського господарства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2016. № 4 (36). С. 60-63.
12. Декрет Кабінету Міністрів України «Про акцизний збір». URL: kmu.gov.ua.
13. Буканов Г. М., Купін А. П. Проблема історії розвитку акцизного податку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Юридичні науки*. 2017. Вип. 1(2). С. 12-15.
14. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: www.treasury.gov.ua.
15. Фіскальні наслідки прогнозування акцизного податку з вітчизняних тютюнових виробів в Україні. URL: <https://feao.org.ua>.
16. Хлебнікова І. І. Фіскально-адміністративні технології управління акцизним податком. *Вісник КНУТД*. 2013. №5. С. 159-164.
17. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції створення та впровадження автоматизованої системи контролю за обігом підакцизних товарів (алкогольних напоїв та тютюнових виробів) від 6 липня 2016 р. URL: www.kmu.gov.ua.
18. Мармуль Л. О., Романюк І. А. Фінансове забезпечення та податкові аспекти розвитку туристичної діяльності в Україні. *Економічний вісник університету*, Вип. 42, 2019. С. 204-210.

References

1. Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 № 254 [Constitution of Ukraine of June 28, 1996 № 254]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Biudzhetni kodeks Ukrainy vid 08.07.2010 № 2456 [Budget Code of Ukraine dated 08.07.2010 №2456]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Marmul, L. O. & Tanklevska, N. S. (2004). Osoblyvosti opodatkuvannia subiektiv maloho pidpriemnytstva [Features of taxation of small businesses]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy - Bulletin of Economic Science of Ukraine*, 2 (6), 26-28.
4. Podatkovi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755 [Tax Code of Ukraine dated 02.12.2010 № 2755]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Ofitsiyni sait Ministerstva finansiv Ukrainy [Official site of the Ministry of Finance of Ukraine]. URL: minfin.com.ua.
6. Zakon Ukrainy «Pro Derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2020 rik» vid 14.11.2019 roku № 294 [Law of Ukraine «On the State Budget of Ukraine for 2020» dated 14.11.2019 № 294]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>
7. Ihnatenko, M. M. & Sarapina, O. A. (2018). Vplyv avtomatyzatsii obliku ta finansovoi zvitnosti na bezpeku pidpriemstv [The impact of automation of accounting and financial reporting on the security of enterprises]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu – Economic Bulletin of the University*, 38. 47-53.
8. Ofitsiyni sait Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy [Official site of the State Fiscal Service of Ukraine]. URL: www.sta.gov.ua.
9. Mytnyi kodeks Ukrainy vid 13.03.2012 r., № 4495-VI [Customs Code of Ukraine of March 13, 2012, № 4495-VI]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
10. Zakon Ukrainy «Pro systemu opodatkuvannia» vid 25.06.1991 r. [Law of Ukraine «On the taxation system» of 25.06.1991]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-12#Text>
11. Romaniuk, I. A. (2016). Novi chynnyky ta kontseptsii zdiisnennia intensyfikatsii silskoho hospodarstva [New factors and concepts of intensification of agriculture]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu – Bulletin of Berdyansk University of Management and Business*, 4 (36), 60-63.
12. Dekret Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro aktsyznyi zbir» [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On excise duty»]. URL: kmu.gov.ua.
13. Bukanov, H. M. & Kupin, A. P. (2017). Problema istorii rozvytku aktsyznoho podatku [The problem of the history of excise tax]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Ser.: Yurydychni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Ser.: Jurisprudence*, 1(2), 12-15.
14. Ofitsiyni sait Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby Ukrainy [Official site of the State Treasury Service of Ukraine]. URL: www.treasury.gov.ua.
15. Fiskalni naslidky prohnouzuвання aktsyznoho podatku z vitchyznianskykh tiutunovykh vyrobiv v Ukraini [Fiscal consequences of excise tax forecasting on domestic tobacco products in Ukraine]. URL: <https://feao.org.ua>.
16. Khliebnykova, I. I. (2013). Fiskalno-administrativni tekhnolohii upravlinnia aktsyznym podatkom [Fiscal and administrative technologies of excise tax management]. *Visnyk KNUVD – Bulletin of KNUVD*, 5, 159-164.

17. Rozporiadzhennia KМУ «Pro skhvalennia Kontseptsii stvorennia ta vprovadzhennia avtomatyzovanoi systemy kontroliu za obihom pidaktsyznykh tovariv (alkoholnykh napoiv ta tiutiunovykh vyrobiv) vid 6 lytnia 2016 r. [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the Concept of creation and implementation of an automated control system for the circulation of excisable goods (alcoholic beverages and tobacco products) dated July 6, 2016]. URL: www.kmu.gov.ua.

18. Marmul, L. O. & Romaniuk, I. A. (2019). Finansove zabezpechennia ta podatkovyi aspekty rozvytku turystychnoi diialnosti v Ukraini [Financial support and tax aspects of tourism development in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu - Economic Bulletin of the University*, 42, 204-210.

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Новак Наталія Петрівна, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
вул. Стрітенська, 23, м. Херсон, 73006, Україна
orcid.org/0000-0002-9929-1391
e-mail: natali.novak74@ukr.net

Коцупатрий Михайло Миколайович, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
вул. Дегтярівська, 49-г, м. Київ, 03057, Україна
orcid.org/0000-0001-9014-5809
e-mail: apk_kneu@ukr.net

Кучеренко Микола Анатолійович, старший викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав, 08401, Україна
orcid.org/0000-0002-7840-0755
e-mail: mak24.75@meta.ua

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Новак Наталья Петровна, доктор экономических наук, доцент, доцент кафедры учета и налогообложения, ГБУЗ «Херсонский государственный аграрный университет»
ул. Сретенская, 23, г. Херсон, 73006, Украина
e-mail: natali.novak74@ukr.net

Коцупатрий Михаил Николаевич, кандидат экономических наук, профессор, профессор кафедры учета и налогообложения

Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана
ул. Дегтяревская, 49-г., г. Киев, 03057, Украина
e-mail: apk_kneu@ukr.net

Кучеренко Николай Анатольевич, старший преподаватель кафедры финансов, учета и налогообложения, ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды», ул. Сухомлинского, 30, г. Переяслав, 08401, Украина
e-mail: mak24.75@meta.ua

DATA ABOUT THE AUTHORS

Novak Natalia, Doctor of Economics, Associate Professor, Associate Professor Department of Accounting and Taxation,

«Kherson State Agrarian University»
Str. Sretenskaya, 23, Kherson, 73006, Ukraine
e-mail: natali.novak74@ukr.net

Kotsupatryi Mikhail, Candidate of Science (Economics), Professor, Professor Department of Accounting and Taxation,

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
street Degtyarivska, 49, Kyiv, 03057, Ukraine
e-mail: apk_kneu@ukr.net

Kucherenko Mykola, Senior Lecturer of the Department of Finance, Accounting and Taxation, Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University,
str. Sukhomlinsky 30, Pereiaslav, 08401, Ukraine
e-mail: mak24.75@meta.ua